

Politisk aftale om en Vækst- og Udviklingspakke til dansk fiskeri

6. december 2016

Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og
Socialistisk Folkeparti

Udkast til politisk aftale om en Vækst- og Udviklingspakke for dansk fiskeri

Af ”Aftale om Fødevarer- og landbrugspakke” fremgår det, at aftaleparterne i foråret 2016 ville gennemføre et servicetjek af fiskeriområdet. Idet servicetjekket endnu ikke er gennemført pålægger et flertal i Folketinget bestående af Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti, at regeringen gennemfører servicetjekket under de fem følgende overskrifter:

- Styrkelse og udvikling af det danske kystfiskeri
- Bæredygtigt fiskeri
- Den nye generation af fiskere og deres uddannelse
- Forbedret råvaregrundlag og kvoteudnyttelse
- Finansieringsforhold og afsætning

Fiskerisektoren skaber vækst og arbejdspladser i Danmark og udgør et væsentligt bidrag til eksporten. Samtidig er fiskerierhvervet medvirkende til at sikre, at der fortsat er liv i kystsamfundene. De seneste år er der sket en centrering af fiskeriaktiviteterne i de større havne, mens en større og større andel af kvoter, tonnager og kilowatt er fordelt på få, større fiskeaktører. Kvotekonger køber op og kystfiskeriet udhules. Samtidig ser vi et fiskeri, hvor gennemsnitsalderen går op, og hvor de unge har svært ved at træde ind. Endelig har fiskeriet mere ustabile finansieringsmuligheder end f.eks. landbruget og andre erhverv. Kystfiskerordningen udløber ved årsskiftet 2016/2017, kystfiskerne kender ikke deres situation derefter.

Disse udfordringer understreger, at der er behov for handling.

Regeringen har på trods af lange tilløb endnu ikke formået at skabe et flertal i Folketinget bag et servicetjek af fiskerisektoren. Det finder et flertal i Folketinget meget utilfredsstillende og mener, at erhvervet har behov for afklaring og ro om fremtiden. Aftaleparterne fremsætter og vedtager aftalen som en beretning i Folketinget og pålægger dermed regeringen inden for rammerne af den fælles fiskeripolitik og de gældende miljøkrav at gennemføre en vækst- og udviklingspakke for dansk fiskeri med følgende indhold:

Styrkelse og udvikling af det danske kystfiskeri

1. Revision af Kystfiskerordningen
 - a. Den åbne Kystfiskerordning fortsætter med de nuværende kriterier i en tre-årig periode.
 - b. Der etableres en frivillig, beskyttet del af kystfiskerordningen fra 1/1 2017, som skal sikre kystfiskeriets kvoter mod udhuling, og hvor fiskerne i den beskyttede ordning låser fartøjets kvoteandele, bruttotonnage og kilowatt i denne ordning og dermed udelukkende kan overdrage og udleje til andre fartøjer inden for den beskyttede ordning.
 - c. Alle fartøjer, som lever op til de øvrige krav i kystfiskerordningen, dog alene indtil 15 meters fartøjslængde, kan indtræde i den beskyttede kystfiskerordning.
 - d. Miljø- og Fødevarerministeriet pålægges at åbne for tilmelding til den frivillige, beskyttede ordning fra aftalens vedtagelse. Tilmeldinger er bindende efter 1/1 2017, og fiskere kan fortsat tilmelde sig derefter. Det betyder, at kvoteandele, bruttotons og kilowatt ikke kan udgå af ordningen. Det vil dog være muligt at købe nye kvoteandele, bruttotons og kilowatt ind i den beskyttede ordning.
 - e. Som belønning garanteres hver fisker, som vælger at indtræde i den beskyttede ordning, et årligt tillæg på +75% (ud over det grundlæggende kystfiskertillæg). Hidtidige redskabsbetingede tillæg bortfalder.
 - f. De fiskere, som forbliver i den åbne ordning, kan vælge at fiske med de ekstramængder, der svarer til det generelle kystfiskertillæg.
 - g. Nye fiskere, som lever op til kriterierne for den beskyttede del af Kystfiskerordningen (bl.a. <15 m), men som i dag ikke er en del af Kystfiskerordningen, kan indtræde i den 3-årige periode som beskyttede kystfiskere med en belønning på 75%-tillæg.

- h. Kystfiskerordningens beskyttede segment tildeles ekstra kvoteandele på særligt torsk og tunge, men også i mindre omfang rødspætter svarende til en værdi på i alt 40 mio. kr. i en særlig flidspræmie. Tilførslen af de ekstra mængder fisk til den beskyttede del af Kystfiskerordningen gennemføres ved en ændring af reguleringsbekendtgørelsen til ikrafttræden 1/1 2017.
- i. Flertallet er enige om, at flidspræmien fordeles, så kystfiskere, som fisker med skånsomme redskaber og har en høj kvoteudnyttelse i særlig grad tilgodeses. Det gøres ved at 80% af præmien målrettes fartøjer under 12 meter, mens de resterende 20% målrettes fartøjer på 12-15 meter.
- j. Flidspræmien fordeles efter de tildelte +75% for at træde ind i den beskyttede ordning.
- k. Eventuelle ikke-fordelte kvoteandele fra flidspræmien i den beskyttede ordning kan i det enkelte år anvendes af den øvrige Kystfiskerordning og herefter det samlede FKA-segment.
- l. Efter 3 år afgør aftaleparterne bag den nye Kystfiskerordning, hvad der skal ske med Kystfiskerordningen, herunder den åbne del.
- m. Aftaleparterne bag den nye kystfiskerordning er på denne baggrund enige om, at der ikke ses behov for yderligere politisk besluttede kvotetildelinger til Kystfiskerordningen.

For både den åbne og den beskyttede del af Kystfiskerordningen gælder det, at:

80% af fangstrejserne skal være under 2 døgn

70% af årsmængden på de tilmeldte kvoter/arter skal være opfisket for at kunne modtage kystfiskertillæg det efterfølgende år (dog skal være mulighed for at dispensere i tilfælde af fx sygdom, reparationer m.v.)

2. Nye arter i Kystfiskerordningen

For at udvide kystfiskeriet introduceres der følgende nye arter i den samlede Kystfiskerordning generelt. Flertallet bag denne aftale er enige om at sikre kvoteudnyttelsen for disse nye arter i kystfiskeriet ved en model, hvor arter kan opfiskes, selvom der ikke måtte være eksisterende kvoteandele af de samme arter på fartøjer i ordningen. F.eks. ved at de kan fiskes på rationsbasis af fiskere i den beskyttede del af kystfiskeriet, bruges som generationsskifte-arter til nye kystfiskere, subsidiært tildeles i den åbne ordning osv. Arterne er brisling, jomfruhummer, mørksej, pighvar og sild.

3. Støtte til mindre aktive fartøjer (MAF-segmentet)

De mindre aktive fartøjer (MAF) er en vigtig del af livet i de mindre havne og på landingspladserne langs kysterne. For at fremme MAF-segmentets bidrag til livet disse steder vil disse fartøjer få forøget deres fiskerikvoter med en værdi af i alt 4 mio. kr.

4. Fremme af kommunal fiskeripolitik

I forbindelse med kommende forhandlingerne om den næste programperiode (2018-2020) for Det Europæiske Hav- og Fiskeriprogram (EHFF) ønsker flertallet bag denne aftale, at give landets kommuner bedre mulighed for at investere i fiskerierhvervets udvikling langs kysterne og i de mindre havne. Derfor ønsker aftaleparterne, at der inden for rammerne af EHFF prioriteres midler til en pulje til hel- eller delvis finansiering af kommunernes udmøntning af deres lokale fiskeripolitik med formål at udvikle de små kystfiskersamfund, kystfiskeriet og den deraf afledte turisme. Derudover afsættes fra 2017 en marginal kvoteandel til fartøjer, fortrinsvis foreningsfartøjer, som skal bidrage til at udbrede fiskeriet på landingspladserne rundt omkring i Danmark og kendskabet hertil. Kvotemarginalen tildeles ud af kvotetildelingen til Kystfiskerordningen.

5. Sikring af fremtidens kystfiskeri

Der nedsættes en bredt funderet arbejdsgruppe, der i løbet af 2017 skal komme med anbefalinger til, hvordan kystfiskeriet fremtidssikres.

Bæredygtigt fiskeri

6. Overholdelse af forbud mod udsmid (discard)

Forbuddet mod udsmid af fisk er en hjørnesten i en bæredygtig fiskeripolitik, og et væsentligt element for at fremtidssikre råvaregrundlaget. For at sikre, at udsmid af fisk ophører, skærpes kontrollen med forbuddet mod udsmid.

7. Frit redskabsvalg for fuldt dokumenteret fiskeri

Der oprettes en forsøgsordning, hvor fiskere tilbydes frit redskabsvalgimod, at de fisker fuldt dokumenteret.

8. Fremme bæredygtigt og naturskånsomt fiskeri

Fremtidens kystfiskerordning udformes sådan, at den understøtter det bæredygtige og skånsomme fiskeri. Aftaleparterne ønsker at arbejde for en mærkningsordning for skånsomt fangede fisk. Dette vil indgå i arbejdsgruppens kommissorium (pkt. 5), og arbejdsgruppen skal tilvejebringe et konkret beslutningsgrundlag for en mærkningsordning for skånsomt fangede fisk.

Den nye generation af fiskere og deres uddannelse

9. Støtte til uddannelsesskib i Thyborøn

For at forbedre uddannelsesmuligheder stilles fiskekvoter fra Fiskerifonden til rådighed for et uddannelsesskib i Thyborøn.

10. Fiskeriuddannelsen som fordelsuddannelse

For at skabe flere praktikpladser i fiskeriet igangsættes en undersøgelse af, hvordan fiskeriuddannelsen kan optages på listen over fordelsuddannelser, som blev aftalt i regi af trepartsaftalen.

11. Generationsskifteordning

For at fremme mulighederne for generationsskifte afsættes en pulje på 10 mio. kr. til at hjælpe nye fiskere med at etablere sig. Generationsskiftet finansieres af staten via ubrugte midler på Miljø- og Fødevarerministeriets område. Aftaleparterne er efter vedtagelsen af beretningen enige om at stemme for aktstykke 22 om tilskud til yngre fiskeres køb af fartøjer i regi af Fiskeafgiftsfonden.

12. Ekstratildeling af kvoter

Den eksisterende ekstratildeling af kvoter til nyetablerede (lånefiskeordningen) udvides.

13. Sikring af ledig flådekapacitet til yngre fiskere

For at understøtte overførsel af ledig flådekapacitet til yngre fiskere indføres et registreringskrav for ejerskab, herunder omsætning af kapacitet, ligesom der skal oprettes en kapacitetsfond med henblik på aktivering af ledig kapacitet til yngre fiskere. I den forbindelse genindføres en 5 års forældelsesfrist for disponibel kapacitet. 9 måneder efter indførelse af registreringskravet evaluerer aftaleparterne og regeringen kravet og processen for indførelsen heraf.

14. Vækst via uddannelse i forarbejdningsindustrien

Forarbejdningsindustrien rummer potentiale for yderligere vækst og flere arbejdspladser. Teknologisk udvikling i forarbejdningsleddet i fiskerisektoren kan fremme produktivitet og kvalitet og dermed skabe grundlag for vækst i hele værdikæden. Et vigtigt led i dette er, at implementering og betjening af ny teknologi kræver opkvalificering af personale. Der nedsættes derfor en arbejdsgruppe med deltagelse fra forarbejdningsindustrien, der skal undersøge, hvordan det er muligt at akkreditere fødevarer virksomheder inden for fiskeriområdet til at dele af en relevant uddannelse kan gennemføres på virksomheden.

15. Mere solidarisk betaling til Fiskeriets Arbejds miljøråd

For at sikre en mere retfærdig fordeling af de økonomiske udgifter for fiskerne til Fiskeriets Arbejds miljøråd justeres den økonomiske model, så det i højere grad er de bredeste skuldre, som bærer de tungeste byrder.

Forbedret råvaregrundlag, bedre kvoteudnyttelse og indsats mod kvotekonger

16. Tættere samarbejde mellem myndigheder, erhvervet, forarbejdningsindustrien og universiteter

Der etableres et forum, hvor erhvervet, forarbejdningsindustrien, forskningsinstitutioner og miljø- og fødevarerministeriet kan drøfte retningen for den fremtidige forskning, der skal ligge til grund for den videnskabelige rådgivning og sikre et stabilt råvaregrundlag.

17. Indsats mod kvotekonger

For at sikre, at fiskekvoterne ikke – som der på nuværende tidspunkt ses eksempler på – koncentrerer på få hænder i fiskeriet pålægger flertallet regeringen af fremsætte en ændring af fiskeriloven, hvor der:

- a) Indføres en regel om, at der i erhvervsfiskerselskaber fastsættes krav om oplysning om ejer kredsen for den sidste tredjedel af selskaber
- b) Fastsættes regler om, at man ikke må have bestemmende indflydelse ud over koncentrationsloftet på den enkelte art
- c) Præciseres, at man ikke kan indleje fiskekvoter ud over koncentrationsloftet.
- d) Der gennemføres en undersøgelse, der skal belyse, hvor mange fiskere, der på nuværende tidspunkt ikke overholder koncentrationsreglerne efter ovennævnte justeringer af fiskeriloven samt, hvordan dette problem skal håndteres for at sikre overholdelse af koncentrationsreglerne.

Regeringen opfordres til at følge udviklingen i kvotekonzentrationer, og aftaleparterne indkaldes allerede efter 6 måneder til opfølgning på emnet.

18. Udlejegrænse ændres fra 100% til 75% i kvotepuljerne

Danske fiskere skal være dem med gummistøvlerne på. Derfor skal det gøres mere attraktivt for fiskerne selv at eje og fiske egne kvote. For at forhindre en udvikling i retning af, at der kan ske opkøb af fiskerettigheder med henblik på udlejning, indføres der regler om, at der i kvotepuljerne højst kan udlejes kvoter svarende til 75 % af værdien af samtlige de kvoter, som et fartøj råder over. Der er i dag ikke loft over mængden, der kan udlejes i en pulje.

19. Undersøgelse af mulighed for at sikre bedre kvoteudnyttelse.

Regeringen opfordres til at undersøge kvoteudnyttelsen i fiskeriet med henblik på at identificere tiltag, som kan øge kvoteudnyttelsen og dermed skabe flere arbejdspladser i fiskeriet og på land. Konklusioner drøftes af aftaleparterne i løbet af 2017

20. Åbning af brislingekassen

Brislingekassen forhindrer danske fiskere i at tilrettelægge et optimalt fiskeri. "Kassen" fremgår af en EU-forordning om tekniske bevarelsesforanstaltninger og betyder, at der i området ikke må fiskes brisling i perioden fra 1. juli til 31. oktober af hensyn til ungsild. Nye undersøgelser viser, at forekomsten af sildebifangster i brislinge fiskeriet ikke er større i "kassen" end uden for kassen. På denne baggrund og som en del af den samlede Vækst- og Udviklingspakke for dansk aftaleparterne bag denne beretning den delegerede retsakt om fravigelse af bestemmelse om område i Nordsøen lukket for fiskeri efter brisling (brislinge-kassen) for at gøre det muligt at tilrettelægge et mere optimalt fiskeri.

21. Fremme af fiskeri efter nye arter samt muslinger og østers

Der skal tilvejebringes et fagligt grundlag for at vurdere muligheden for at fremme fiskeri efter blåmuslinger i nye områder og fiskeri efter østers. Derudover tilvejebringes ny viden om fiskebestandenes udbredelse og anvendelsesmuligheder med fokus på 2-3 arter, der udvælges i samarbejde med fiskerierhvervet. Eventuelle ændringer af regelsæt for at fremme fiskerier efter nye arter udarbejdes ligeledes i samarbejde med erhvervet.

Finansieringsforhold og afsætning

22. Forlænget opsigelsesvarsel på FKA-aftalen

Finansieringsmulighederne for fiskeriet er anderledes end f.eks. landbruget. For at forbedre finansieringsmulighederne er flertallet enige om at forlænge opsigelsesvarslet på FKA-aftalen fra 8 år i dag til 16 år

23. Udvidelse af fartøjsordningen med 7 mio. kr.

Flertallet er enige om at afsætte 7 mio. kr. ekstra til fartøjsordningen i 2017 gennem ubrugte og opsparede midler på det Europæiske Hav- og Fiskeriudviklingsprogram.

24. Forhandlinger om EHFF-programmet

Fiskeriudviklingsprogrammet (EHFF) udgør en væsentlig finansiering af tiltag inden for fiskeriområdet. Flertallet bag aftalen udmønter sammen med regeringen midlerne i næste programperiode for EHFF (2018-2020), hvor temaet om finansiering i erhvervet, herunder f.eks. via Vækstfonden, vil indgå.

25. Styrket eksportindsats

Aftaleparterne deltager sammen med regeringen i udarbejdelsen af en ny samlet eksportstrategi for Miljø- og Fødevarerministeriet for at skabe forbedrede eksportmuligheder for fiskerierhvervet og forarbejdningsindustrien.